HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)

15 mai 2008 *

În cauza C-442/04,

având ca obiect o acțiune în anulare în temeiul articolului 230 CE, introdusă la 21 octombrie 2004,

Regatul Spaniei, reprezentat de domnii E. Braquehais Conesa și M. A. Sampol Pucurull, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg,

reclamant,

împotriva

Consiliului Uniunii Europene, reprezentat de domnii J. Monteiro și F. Florindo Gijón, în calitate de agenți,

pârât,

* Limba de procedură: spaniola.

susținut de

Comisia Comunităților Europene, reprezentată de domnii T. van Rijn și F. Jimeno Fernández, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg,

intervenientă,

CURTEA (Camera a doua),

compusă din domnul C. W. A. Timmermans, președinte de cameră, domnii J. Makarczyk, P. Kūris (raportor), J.-C. Bonichot și doamna C. Toader, judecători,

avocat general: domnul Y. Bot,
grefier: domnul R. Grass,

având în vedere procedura scrisă,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 31 ianuarie 2008,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin cererea introductivă, Regatul Spaniei solicită anularea articolelor 1-6 din Regulamentul (CE) nr. 1415/2004 al Consiliului din 19 iulie 2004 de stabilire a nivelului maxim anual al efortului de pescuit pentru anumite zone și activități de pescuit (JO L 258, p. 1, Ediție specială, 04/vol. 7, p. 215).

Cadrul juridic

Regulamentul (CE) nr. 1954/2003

2 Articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 2371/2002 al Consiliului din 20 decembrie 2002 privind conservarea și exploatarea durabilă a resurselor piscicole în conformitate cu politica comună în domeniul pescuitului (JO L 358, p. 59, Ediție specială, 04/vol. 6, p. 237) prevede următoarele: „Consiliul adoptă măsuri comunitare de reglementare a accesului la ape și resurse, precum și a exercitării durabile a activităților de pescuit". Printre aceste măsuri, articolul 4 alineatul (2) litera (f) din același regulament le menționează pe cele care vizează limitarea efortului de pescuit, acesta reprezentând produsul dintre capacitatea și activitatea unei nave de pescuit, iar, pentru un grup de nave, suma eforturilor de pescuit ale tuturor navelor din grup.

3 Una dintre aceste măsuri o constituie Regulamentul (CE) nr. 1954/2003 al Consiliului din 4 noiembrie 2003 privind gestionarea efortului de pescuit referitor la anumite zone și resurse de pescuit comunitare, de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 2847/93 și de abrogare a Regulamentelor (CE) nr. 685/95 și (CE) nr. 2027/95 (JO L 289, p. 1, Ediție specială, 04/vol. 7, p. 30), care, potrivit articolului 1, stabilește criterii și proceduri pentru un sistem de gestionare a efortului de pescuit în zonele ICES V, VI, VII, VIII, IX și X, precum și în zonele CECAF 34.1.1, 34.1.2 și 34.2.0.

4 Potrivit considerentelor (2) și (4) ale Regulamentului nr. 1954/2003, acesta urmărește în special ca, după expirarea intervenită la 31 decembrie 2002 a dispozițiilor actului privind condițiile de aderare a Regatului Spaniei și a Republicii Portugheze și adaptările tratatelor (JO 1985, L 302, p. 23, denumit în continuare „actul de aderare"), care reglementează regimul de acces la ape și la resurse, să adapteze noului cadru legislativ anumite dispoziții din Regulamentul (CE) nr. 685/95 al Consiliului din 27 martie 1995 privind gestionarea eforturilor de pescuit referitoare la anumite zone și resurse de pescuit comunitare (JO L 71, p. 5, Ediție specială, 04/vol. 2, p. 240) și din Regulamentul (CE) nr. 2027/95 al Consiliului din 15 iunie 1995 de instituire a unui sistem

de gestionare a efortului de pescuit referitor la anumite zone și resurse de pescuit comunitare (JO L 199, p. 1, Ediție specială, 04/vol. 2, p. 259), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 149/1999 al Consiliului din 19 ianuarie 1999 (JO L 18, p. 3, Ediție specială, 04/vol. 5, p. 39), precum și să asigure că nu se înregistrează creșteri ale nivelurilor globale existente ale efortului de pescuit în zonele respective.

5 Articolul 3 din Regulamentul nr. 1954/2003, intitulat „Măsuri privind capturarea speciilor demersale și a anumitor moluște și crustacee", prevede următoarele:

„(1) Cu excepția zonei definite la articolul 6 alineatul (1), statele membre:

(a) evaluează nivelurile efortului de pescuit exercitat de navele cu o lungime de minimum 15 metri, ca medie anuală pentru perioada 1998-2002, în fiecare dintre zonele ICES și zonele CECAF menționate la articolul 1 pentru pescuitul de adâncime, cu excepția pescuitului de adâncime reglementat de Regulamentul (CE) nr. 2347/2002 al Consiliului din 16 decembrie 2002 de stabilire a cerințelor specifice de acces și a condițiilor asociate care se aplică pescuitului rezervelor de specii de adâncime și pentru pescuitul de scoici comestibile, crabi comestibili și păienjeni de mare, stabilit de anexa la prezentul regulament. Pentru calcularea efortului de pescuit, capacitatea de pescuit a navelor se măsoară ca putere instalată exprimată în kilowați (kW);

(b) alocă nivelul efortului de pescuit evaluat în conformitate cu litera (a) în fiecare zonă ICES și zonă CECAF, pentru fiecare dintre activitățile de pescuit menționate la litera (a).

[…]"

6 Potrivit articolului 4 din Regulamentul nr. 1954/2003:

„(1) Efortul de pescuit pentru navele cu o lungime de maximum 15 metri se evaluează global pentru fiecare activitate și zonă de pescuit menționate la articolul 3 alineatul (1), pe perioada 1998-2002.

(2) Efortul de pescuit pentru navele cu o lungime totală de maximum 10 metri se evaluează global pentru fiecare activitate și zonă de pescuit menționate la articolul 3 alineatul (1) [a se citi «articolul 6 alineatul (1)»], pe perioada 1998-2002.

(3) Statele membre se asigură că efortul de pescuit pentru aceste nave se limitează la nivelul efortului de pescuit evaluat în conformitate cu alineatele (1) și (2).”

7 Pe de altă parte, articolul 6 din Regulamentul nr. 1954/2003 stabilește un regim specific al efortului de pescuit pentru o zonă sensibilă din punct de vedere biologic delimitată în largul coastelor irlandeze, pentru care „statele membre evaluează nivelurile efortului de pescuit exercitat de navele cu o lungime totală de minimum 10 metri, ca medie anuală a perioadei 1998-2002, pentru pescuitul de adâncime, cu excepția celor reglementate de Regulamentul (CE) nr. 2347/2002, și a pescuitului de scoici comestibile, crabi comestibili și păienjeni de mare și alocă nivelul efortului de pescuit evaluat în acest mod pentru fiecare dintre activitățile de pescuit în cauză”.

8 În sfârșit, articolul 11 alineatele (1) și (2) din Regulamentul nr. 1954/2003 prevede că, pe baza informațiilor notificate de statele membre Comisiei Comunităților Europene, aceasta înaintează Consiliului Uniunii Europene o propunere de regulament

de stabilire a efortului de pescuit maxim anual pentru fiecare stat membru și pentru fiecare zonă și activitate de pescuit menționate la articolele 3 și 6 și că, hotărând cu majoritate calificată pe baza propunerii Comisiei, Consiliul stabilește aceste niveluri. În temeiul acestei dispoziții, Consiliul a adoptat Regulamentul nr. 1415/2004.

Regulamentul nr. 1415/2004

9 Regulamentul nr. 1415/2004 este redactat după cum urmează:

„Articolul 1

Obiectul

Prezentul regulament stabilește nivelul maxim anual al efortului de pescuit pentru fiecare stat membru și pentru fiecare zonă și activitate de pescuit definită la articolele 3 și 6 din Regulamentul (CE) nr. 1954/2003.

Articolul 2

Nivelurile maxime

(1) Nivelurile maxime ale efortului de pescuit anual pe grupe de specii, zonă și activitate de pescuit, precum și pe stat membru, pentru zonele menționate la articolul 3 alineatul (1) literele (a) și (b) din Regulamentul (CE) nr. 1954/2003, sunt menționate la anexa I la prezentul regulament.

(2) Nivelurile maxime ale efortului de pescuit anual pe grupe de specii, zonă și activitate de pescuit, precum și pe stat membru, pentru zona menționată la articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1954/2003, sunt menționate la anexa II la prezentul regulament.

Articolul 3

Tranzitarea unei zone

(1) Fiecare stat membru se asigură că utilizarea alocațiilor pentru efortul de pescuit pe zone, definit la articolele 3 și 6 din Regulamentul (CE) nr. 1954/2003, nu va avea ca rezultat prelungirea perioadei de pescuit în comparație cu nivelurile efortului de pescuit practicate în timpul perioadei de referință.

(2) Efortul de pescuit stabilit ca urmare a tranzitării navei printr-o zonă în care nu a avut loc nicio operație de pescuit în perioada de referință nu poate fi utilizat în vederea efectuării operațiunilor de pescuit în zona respectivă. Fiecare stat membru înregistrează un asemenea efort de pescuit în mod separat.

Articolul 4

Metodologia

Fiecare stat membru se asigură ca metoda utilizată pentru a înregistra efortul de pescuit să fie aceeași ca și cea aplicată pentru evaluarea nivelurilor efortului de pescuit, în conformitate cu articolele 3 și 6 din Regulamentul (CE) nr. 1954/2003.

Articolul 5

Respectarea altor regimuri de limitare a efortului de pescuit

Nivelurile maxime anuale ale efortului de pescuit stabilite la anexele I și II nu aduc atingere limitărilor efortului de pescuit stabilite în temeiul planurilor de reconstituire sau al oricăror alte măsuri de gestionare în cadrul legislației comunitare, cu condiția ca nivelul minim al efortului de pescuit să fie respectat.

Articolul 6

Intrarea în vigoare

Prezentul regulament intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Prezentul regulament este obligatoriu în toate elementele sale și se aplică direct în toate statele membre.

[…]”

Procedura și concluziile părților

10 Având în vedere că, la 29 ianuarie 2004, Regatul Spaniei a introdus o acțiune, înregistrată sub numărul C-36/04, având ca obiect anularea articolelor 3, 4 și 6 din

Regulamentul nr. 1954/2003, la 2 martie 2005 s-a dispus suspendarea procedurii în prezenta cauză până la pronunțarea hotărârii asupra acestei acțiuni.

11 Prin Ordonanța președintelui Curții din 9 martie 2005, a fost admisă intervenția Comisiei în susținerea concluziilor Consiliului în cadrul prezentei cauze.

12 Prin Hotărârea din 30 martie 2006, Spania/Consiliul (C-36/04, Rec., p. I-2981), Curtea a respins acțiunea având ca obiect anularea numai a articolelor 3, 4 și 6 din Regulamentul nr. 1954/2003, apreciind că aceste dispoziții sunt inseparabile de restul regulamentului menționat, astfel încât acțiunea respectivă era inadmisibilă.

13 În urma acestei hotărâri și a reluării procedurii în prezenta cauză, Regatul Spaniei a invocat în mod formal în cadrul replicii o excepție de nelegalitate a Regulamentului nr. 1954/2003 și și-a menținut concluziile având ca obiect anularea articolelor 1-6 din Regulamentul nr. 1415/2004 și obligarea instituției pârâte la plata cheltuielilor de judecată.

14 Consiliul și Comisia au solicitat respingerea acțiunii și obligarea Regatului Spaniei la plata cheltuielilor de judecată.

Cu privire la admisibilitatea excepției de nelegalitate

Argumentele părților

15 Consiliul apreciază că excepția de nelegalitate a Regulamentului nr. 1954/2003 invocată de Regatul Spaniei este inadmisibilă, întrucât, pe de o parte, aceasta ar fi fost

invocată tardiv, și anume în stadiul replicii, și nu al cererii introductive, iar, pe de altă parte, statul membru nu ar putea, în niciun caz, să conteste validitatea regulamentului respectiv după expirarea termenului stabilit la articolul 230 al cincilea paragraf CE.

16 Consiliul arată, pe de o parte, că articolul 42 alineatul (2) din Regulamentul de procedură interzice invocarea de motive noi pe parcursul procesului și că respingerea acțiunii formulate de Regatul Spaniei în cadrul cauzei în care s-a pronunțat Hotărârea Spania/Consiliul, citată anterior, nu poate fi considerată drept fapt nou în sensul acestei dispoziții.

17 Pe de altă parte, Consiliul relevă că, dacă un stat membru ar fi autorizat să conteste validitatea unui regulament comunitar după expirarea termenului prevăzut la articolul 230 al cincilea paragraf CE prin invocarea unei excepții de nelegalitate de fiecare dată când o instituție adoptă un act de executare a regulamentului respectiv, aceasta ar permite să se repună în discuție în mod nelimitat acte comunitare care produc efecte juridice și ar fi contrar obiectivului termenelor de exercitare a unei acțiuni, cel de a garanta securitatea juridică. Cu toate că Regulamentul nr. 1954/2003 a fost atacat în termenul mai sus menționat de către Regatul Spaniei în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Spania/Consiliul, citată anterior, și că nu este vorba despre o decizie, ar fi necesar totuși să fie aplicată în speță jurisprudența potrivit căreia destinatarul unei decizii adoptate de către instituțiile comunitare și care n-a fost atacată de către acesta în termenul prevăzut de articolul 230 al cincilea paragraf CE nu poate invoca nelegalitatea deciziei respective, aceasta devenind definitivă în privința sa (Hotărârea din 15 noiembrie 1983, Comisia/Franța, 52/83, Rec., p. 3707, punctul 10, Hotărârea din 9 martie 1994, TWD Textilwerke Deggendorf, C-188/92, Rec., p. I-833, punctul 13, și Hotărârea din 15 februarie 2001, Nachi Europe, C-239/99, Rec., p. I-1197, punctul 29).

18 Comisia, care intervine în susținerea Consiliului și urmărește respingerea acțiunii ca nefondată, arată că Regulamentul nr. 1954/2003 și Regulamentul nr. 1415/2004, care reprezintă numai o punere în aplicare a celui precedent, sunt atât de strâns legate încât prezenta acțiune nu este decât o repetare, aproape literală, a acțiunii în care s-a pronunțat Hotărârea Spania/Consiliul, citată anterior. Prezenta acțiune nu ar fi

în realitate îndreptată împotriva Regulamentului nr. 1415/2004, ci ar fi mai degrabă îndreptată împotriva articolelor 3, 4 și 6 din Regulamentul nr. 1954/2003, niciunul dintre motivele prezentate nemenționând în mod specific sau direct Regulamentul nr. 1415/2004. În definitiv, continuând prezenta procedură după pronunțarea Hotărârii Spania/Consiliul, citată anterior, Regatul Spaniei ar încerca să se sustragă efectelor acestei hotărâri. Întrucât prin această din urmă hotărâre acțiunea sa a fost respinsă, prezenta acțiune ar fi „fără obiect".

19 Mai mult, potrivit Comisiei, reclamanta nu ar putea invoca o excepție de nelegalitate a unui act împotriva căruia a putut formula o acțiune în anulare. În plus, această excepție, care nu ridică o chestiune de ordine publică, ar fi trebuit să fie în mod explicit invocată încă din stadiul cererii introductive. Excepția ar fi fost invocată după expirarea termenului și ar constitui introducerea unui motiv nou, precum și modificarea cererii inițiale, cu încălcarea articolului 42 din Regulamentul de procedură. Pentru toate aceste motive, Comisia consideră că prezenta acțiune ar trebui să fie respinsă fără să fie necesară examinarea pe fond a cauzei.

20 Regatul Spaniei susține că Regulamentul nr. 1954/2003 și Regulamentul nr. 1415/2004 se află într-un raport juridic direct și că Hotărârea Spania/Consiliul, citată anterior, constituie un element de fapt și de drept nou care a apărut pe parcursul judecății, astfel încât excepția de nelegalitate pe care o invocă este admisibilă. Acesta adaugă faptul că excepția în cauză nu aduce atingere principiului securității juridice, nici principiului lucrului judecat, având în vedere că a formulat în termen o acțiune împotriva regulamentului de bază și a regulamentului de executare și că, în hotărârea sa anterioară, Curtea nu s-a pronunțat pe fondul cauzei.

Aprecierea Curții

21 Conform articolului 241 CE, „[f]ără a fi afectată de expirarea termenului prevăzut la articolul 230 paragraful al cincilea, în cazul unui litigiu privind un regulament adoptat

în comun de Parlamentul European și de Consiliu sau un regulament al Consiliului, al Comisiei sau al [Băncii Centrale Europene], orice parte se poate prevala de motivele de drept prevăzute la articolul 230 paragraful al doilea pentru a invoca în fața Curții de Justiție inaplicabilitatea acestui regulament".

22 Din acest articol rezultă că un stat membru poate, cu ocazia unui litigiu, să conteste legalitatea unui regulament împotriva căruia nu a formulat o acțiune în anulare înainte de expirarea termenului prevăzut la articolul 230 al cincilea paragraf CE. În această privință, trebuie observat că, întrucât dreptul statelor membre de a formula o acțiune în anulare împotriva unui regulament nu poate fi restrâns, cauza de inadmisibilitate susținută de Consiliu și de Comisie, potrivit căreia, în esență, un stat membru nu poate invoca nelegalitatea unui regulament după expirarea termenului mai sus menționat, atât timp cât acesta putea solicita anularea regulamentului în acest termen, ar determina, dacă ar fi admisă, negarea dreptului statelor membre de a pune în discuție legalitatea unui regulament cu ocazia unui litigiu pentru a invoca inaplicabilitatea acestuia în fața Curții. Întrucât o astfel de soluție ar fi, astfel cum arată avocatul general la punctul 61 din concluzii, contrară textului însuși al articolului 241 CE, care acordă acest drept „oricărei părți" (a se vedea Hotărârea din 10 iulie 2003, Comisia/BCE, C-11/00, Rec., p. I-7147, punctul 76), se impune respingerea acestei cauze de inadmisibilitate.

23 În ceea ce privește cauza de inadmisibilitate invocată de Consiliu și de Comisie, întemeiată pe tardivitatea excepției de nelegalitate invocate de către Regatul Spaniei, este cert că această excepție a fost formulată în mod formal în cadrul replicii, după pronunțarea Hotărârii Spania/Consiliul, citată anterior, prin care se respinge acțiunea introdusă de reclamant împotriva articolelor 3, 4 și 6 din Regulamentul nr. 1954/2003, în timp ce, pe de o parte, pentru a fi admisibilă, o astfel de excepție trebuie să fi fost formulată, în principiu, în cadrul cererii introductive, iar, pe de altă parte, respingerea acestei acțiuni nu poate fi considerată, contrar pretențiilor Regatului Spaniei, drept un element de fapt sau de drept care a apărut pe parcursul judecății în sensul articolului 42 alineatul (2) din Regulamentul de procedură (a se vedea în acest sens Hotărârea din 1 aprilie 1982, Dürbeck/Comisia, 11/81, Rec., p. 1251, punctul 17).

24 Cu toate acestea, în speță, din cererea introductivă rezultă că Regatul Spaniei solicită prin aceasta anularea articolelor 1-6 din Regulamentul nr. 1415/2004, care constituie totalitatea dispozițiilor acestui regulament, pentru singurul motiv că acesta din urmă pune în aplicare articolele 3, 4 și 6 din Regulamentul nr. 1954/2003, a cărui legalitate o contestă, susținând că aceste articole aduc atingere principiului nediscriminării și că, prin adoptarea articolului 6 din acest din urmă regulament, Consiliul a săvârșit un abuz de putere. Or, prin invocarea în mod explicit, în cadrul replicii, a unei excepții de nelegalitate a Regulamentului nr. 1954/2003 în ansamblul său, Regatul Spaniei nu introduce, în susținerea acesteia, alte motive decât cele prezentate în cererea introductivă, motive asupra cărora Consiliul și-a putut exprima deja poziția prin memoriul în apărare. În consecință, rezultă că excepția de nelegalitate a Regulamentului nr. 1954/2003 era în mod implicit dar clar cuprinsă în cererea introductivă, astfel încât cauza de inadmisibilitate întemeiată pe tardivitatea acestei excepții trebuie de asemenea respinsă.

25 În plus, trebuie remarcat că excepția de nelegalitate a Regulamentului nr. 1954/2003 invocată de Regatul Spaniei nu se opune autorității de lucru judecat. Aceasta privește, într-adevăr, numai punctele de fapt și de drept care au fost în mod efectiv sau necesar soluționate prin decizia judiciară în cauză (Hotărârea din 15 octombrie 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij și alții/Comisia, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P-C-252/99 P și C-254/99 P, Rec., p. I-8375, punctul 44, precum și jurisprudența citată). Or, prin Hotărârea Spania/Consiliul, citată anterior, Curtea nu s-a pronunțat cu privire la legalitatea articolelor 3, 4 și 6 din Regulamentul nr. 1954/2003, care fac obiectul excepției de nelegalitate invocate în prezenta cauză, ci a respins concluziile având ca obiect anularea acestora pentru motivul că erau inadmisibile.

26 Din tot ceea ce precedă, rezultă că excepția de nelegalitate invocată de Regatul Spaniei este admisibilă și că se impune să se examineze pe fond motivele prezentate în susținerea acesteia, motive care sunt întemeiate, în primul rând, pe o încălcare a principiului nediscriminării, iar, în al doilea rând, pe un abuz de putere.

Cu privire la temeinicia excepției de nelegalitate

Cu privire la motivul întemeiat pe o încălcare a principiului nediscriminării

Argumentele părților

27 Prin invocarea articolului 12 CE și a articolului 34 alineatul (2) CE, Regatul Spaniei susține că articolele 3, 4 și 6 din Regulamentul nr. 1954/2003, pus în aplicare prin Regulamentul nr. 1415/2004, cuprind elemente discriminatorii cu privire la flota spaniolă în comparație cu cea a altor state membre, întrucât Consiliul nu a ținut cont de situația specifică a acestei flote decurgând din actul de aderare. Aceste elemente discriminatorii ar consta în perioada de referință reținută la aceste articole pentru calcularea efortului de pescuit, precum și în delimitarea zonei sensibile din punct de vedere biologic, menționată la articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1954/2003.

28 Într-adevăr, în primul rând, perioada de referință reținută, 1998-2002, ar corespunde unei perioade în cursul căreia Regatul Spaniei era supus, din cauza regimului tranzitoriu instituit de actul de aderare și care a expirat la 31 decembrie 2002, unor restricții în materie de pescuit mai importante decât cele care au fost impuse celorlalte state membre. Din anul 1996, după revizuirea regimului tranzitoriu intervenită în cursul anului 1995 prin Regulamentele nr. 685/95 și nr. 2027/95, numai flotei spaniole i s-ar fi aplicat un regim care a menținut, pe de o parte, restricțiile de acces la zonele ICES V b, VI, VII și VIII a, b, d și e, prevăzute la articolul 158 din actul de aderare, și care a limitat, pe de altă parte, prezența simultană a navelor în zona sensibilă denumită „Irish Box", în prezent parțial acoperită de zona sensibilă din punct de vedere biologic menționată la articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul nr.1954/2003. În consecință, întrucât statele membre nu sunt într-o situație identică în cursul perioadei de referință, faptul de a reține această perioadă pentru calcularea efortului de pescuit ar determina perpetuarea unor măsuri tranzitorii și, prin urmare, o discriminare întemeiată pe naționalitate.

29 În al doilea rând, stabilirea zonei sensibile din punct de vedere biologic și procedura de calculare a nivelului maxim anual al efortului de pescuit pentru această zonă ar fi discriminatorii pentru flota spaniolă și ar reprezenta o tentativă de a continua aplicarea unor măsuri similare celor care erau aplicabile fostei Irish Box, de asemenea discriminatorii pentru flota spaniolă. Motivul delimitării acestei zone, expus în considerentul (7) al Regulamentului nr. 1954/2003, și anume existența în acel loc a unei mari concentrări de puiet de merluciu, nu ar servi în realitate decât la justificarea menținerii acestor măsuri discriminatorii.

30 Consiliul arată că limitarea efortului de pescuit este o măsură care urmărește să limiteze numărul de zile de pescuit ale anumitor nave în ape determinate în scopul de a contribui la perenitatea resurselor piscicole și care, de asemenea, face mai eficace limitările de capturi instituite pentru anumite stocuri de pește. Consiliul arată că limitarea efortului de pescuit în funcție de efortul realizat pentru fiecare flotă națională în fiecare zonă și pentru fiecare activitate de pescuit în cursul perioadei 1998-2002, stabilită de Regulamentul nr. 1954/2003, se aplică tuturor navelor de pescuit comunitare, indiferent de naționalitatea lor, astfel încât nu există o discriminare evidentă întemeiată pe naționalitate. Dacă toate formele disimulate de discriminare sunt de asemenea interzise, se impune totuși, conform Consiliului, să se țină cont de jurisprudența potrivit căreia o măsură nu trebuie să fie considerată drept o discriminare decât dacă este arbitrară, adică lipsită de justificare și nefondată pe criterii de natură obiectivă (Hotărârea din 15 septembrie 1982, Kind/CEE, 106/81, Rec., p. 2885, punctul 22, Hotărârea din 9 iulie 1985, Bozzetti, 179/84, Rec., p. 2301, punctul 34, și Hotărârea din 14 iulie 1994, Grecia/Consiliul, C-353/92, Rec., p. I-3411, punctul 25). Or, criteriul utilizat în speță pentru a limita efortul de pescuit, respectiv efortul desfășurat într-o perioadă anterioară recentă, ar fi pe deplin justificat, adecvat și proporțional cu scopul urmărit.

31 În plus, potrivit Consiliului, reclamantul nu dovedește nici că limitările efortului de pescuit impuse de Regulamentele nr. 685/95 și nr. 2027/95 erau mai stricte decât cele impuse celorlalte state membre, nici că, în lipsa acestor limitări, efortul exercitat de navele spaniole ar fi fost superior celui exercitat în mod efectiv în cursul perioadei 1998-2002.

32 În ceea ce privește limitarea efortului de pescuit în zona sensibilă din punct de vedere biologic prevăzută la articolul 6 din Regulamentul nr. 1954/2003, Consiliul arată că o restricție specifică a efortului de pescuit în această zonă urmărește să prevină riscul ca, drept urmare a restricției care se aplică unor zone extinse cum sunt zonele ICES și CECAF, efortul de pescuit să se concentreze în zone specifice, cum este cea în cauză, în care există o mare concentrare de puiet de merluciu. Această zonă nu s-ar confunda cu Irish Box, din moment ce ar reprezenta mai puțin de jumătate din această zonă, astfel încât, chiar dacă s-ar presupune că limitările impuse Regatului Spaniei în aceasta din urmă prin Regulamentele nr. 685/95 și nr. 2027/95 au fost mai stricte decât cele aplicabile celorlalte state membre și că efortul flotei spaniole ar fi fost superior în această zonă în cursul perioadei 1998-2002 dacă nu ar fi intervenit aceste restricții, nu s-ar dovedi că din aceasta rezultă consecințe negative pentru flota spaniolă.

33 Arătând că modul de calculare a efortului de pescuit determinat de Regulamentul nr. 1954/2003 este identic pentru toate statele membre, Comisia susține că perioada de referință 1998-2002 nu produce nicio discriminare în detrimentul flotei spaniole. În această privință, Comisia arată că, în timp ce limitele maxime ale efortului de pescuit fuseseră stabilite în cadrul sistemului instituit în 1995 pe baza unor date teoretice, nivelurile maxime ale efortului de pescuit trebuie să fie calculate de acum înainte, în baza Regulamentului nr. 1954/2003, în funcție de un criteriu obiectiv, și anume efortul de pescuit exercitat în mod efectiv în cursul unei perioade recente și reprezentative.

34 În ceea ce privește zona sensibilă din punct de vedere biologic, opinia Comisiei este că perioada 1998-2002 poate să constituie în mod valabil perioada de referință pentru calcularea efortului de pescuit în această zonă, care nu coincide deplin cu Irish Box, de vreme ce perioada respectivă reflectă efortul exercitat în mod efectiv de flota spaniolă și nu cauzează acesteia niciun prejudiciu. Această flotă ar fi derulat o activitate intensă de pescuit în anumite zone adiacente Irish Box, în prezent incluse în zona sensibilă din punct de vedere biologic, iar efortul de pescuit pe care l-a exercitat astfel ar fi de acum înainte cuprins în efortul pe care îl poate desfășura în ansamblul acestei zone. De altfel, Regatul Spaniei nu ar furniza niciun element care să demonstreze că limita în vigoare în Irish Box ar fi avut ca efect reducerea activității flotei sale și chiar că aceasta din urmă ar fi atins această limită.

Aprecierea Curții

35 Principiul nediscriminării, astfel cum este consacrat la articolul 34 alineatul (2) CE, impune ca situații comparabile să nu fie tratate în mod diferit și ca situații diferite să nu fie tratate în același mod, cu excepția cazului în care un astfel de tratament este justificat în mod obiectiv (a se vedea Hotărârea din 17 octombrie 1995, Fishermen's Organisations și alții, C-44/94, Rec., p. I-3115, punctul 46, Hotărârea din 9 septembrie 2004, Spania/Comisia, C-304/01, Rec., p. I-7655, punctul 31, și Hotărârea din 8 noiembrie 2007, Spania/Consiliul, C-141/05, Rep., p. I-9485, punctul 40).

36 În speță, dispozițiile articolelor 3, 4 și 6 din Regulamentul nr. 1954/2003, a căror nelegalitate este invocată de Regatul Spaniei, sunt aplicabile în mod identic tuturor statelor membre. În special, perioada de referință 1998-2002, care servește, în temeiul acestor dispoziții, la evaluarea, apoi la alocarea nivelurilor de efort de pescuit pentru activitățile de pescuit și zonele prevăzute de aceste dispoziții este aceeași pentru toată Comunitatea Europeană. Limitarea efortului de pescuit determinată în funcție de efortul exercitat în mod efectiv în cursul acestei perioade de fiecare flotă națională în aceste zone și activități de pescuit se aplică, așadar, tuturor navelor de pescuit comunitare, indiferent de naționalitatea lor. Prin urmare, măsurile cuprinse în aceste dispoziții pot fi considerate ca fiind discriminatorii cu privire la Regatul Spaniei numai dacă, pe de o parte, acesta se afla, astfel cum pretinde, într-o situație diferită de cea a celorlalte state membre atunci când au fost adoptate aceste dispoziții, iar, pe de altă parte, după caz, dacă nu este justificat în mod obiectiv ca Regatul Spaniei să fie supus aceluiași sistem de gestionare a efortului de pescuit ca acela aplicabil celorlalte state membre.

37 În această privință, se impune să se constate că, astfel cum s-a arătat la punctele 61 și 62 din concluziile avocatului general Léger în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 30 martie 2006, Spania/Consiliul, citată anterior, la care face trimitere punctul 95 din concluziile avocatului general în prezenta cauză, de la aderarea sa la Uniunea Europeană și până la 31 decembrie 2002, Regatul Spaniei a fost supus anumitor restricții în materie de acces la anumite zone și resurse de pescuit și că situația sa,

în pofida unei alinieri progresive la situația celorlalte state membre, a continuat să prezinte particularități până la sfârșitul acestei perioade, prin urmare, și în cursul perioadei de referință 1998-2002, reținută de dispozițiile în cauză pentru a determina efortul de pescuit.

38 Într-adevăr, actul de aderare a prevăzut, la articolele 156-166, un regim de acces la apele comunitare și la resursele acestora care limitează posibilitățile de pescuit ale navelor spaniole în anumite zone ale apelor comunitare. Astfel, articolul 158 din actul de aderare, menționat de Regatul Spaniei în cererea introductivă, prevedea că 300 de nave, determinate prin caracteristicile lor tehnice în lista nominală prevăzută în anexa IX la actul de aderare, puteau să fie autorizate să exercite activități de pescuit în zonele ICES V b, VI, VII, VIII a, b și d și stabilea condițiile care reglementează prezența simultană a navelor menționate în această listă în zonele respective. În plus, acest articol 158 excludea accesul în Irish Box. Articolul 166 din actul de aderare preciza că regimul prevăzut la articolele 156-164 din acesta rămânea aplicabil până la data expirării perioadei prevăzute la articolul 8 alineatul (3) din Regulamentul (CEE) nr. 170/83 al Consiliului din 25 ianuarie 1983 de instituire a unui regim comunitar de conservare și gestionare a resurselor de pescuit (JO L 24, p. 1), și anume până la 31 decembrie 2002. Articolul 162 din actul de aderare prevedea totuși o procedură de evaluare și de adaptare a acestui regim, menționându-se că adaptările care ar fi considerate necesare ar intra in vigoare la 1 ianuarie 1996.

39 Consiliul a adoptat astfel Regulamentul (CE) nr. 1275/94 al Consiliului din 30 mai 1994 privind adaptări ale regimului prevăzut de capitolele referitoare la pescuit din Actul de aderare a Spaniei și a Portugaliei (JO L 140, p. 1, Ediție specială, 04/vol. 2, p. 200), precum și Regulamentele nr. 685/95 și nr. 2027/95, abrogate prin Regulamentul nr. 1954/2003. În privința Regatului Spaniei, articolul 1 din Regulamentul nr. 1275/94 prevede că, de la 1 ianuarie 1996, regimul de acces la ape și la resurse stabilit la articolele 156-166 din actul de aderare se adaptează și se integrează, în conformitate cu articolele următoare din regulament, în măsurile comunitare prevăzute la articolele 3 și 4 din același regulament, care se aplică tuturor navelor comunitare. Articolul 3 din același regulament prevede că, în conformitate cu articolele 4 și 8 din Regulamentul (CEE) nr. 3760/92 al Consiliului din 20 decembrie 1992 de

instituire a unui regim comunitar al pescuitului și acvaculturii (JO L 389, p. 1), Consiliul adoptă măsurile comunitare care stabilesc condițiile de acces la zonele și la resursele supuse normelor specifice în conformitate cu articolele 156-166 din actul de aderare și că aceste măsuri trebuie să fie în conformitate cu principiul potrivit căruia efortul de pescuit nu trebuie să crească, nivelul acestuia fiind prevăzut la articolele 158, 160, 164 și 165 din actul de aderare. În baza articolului 3, Consiliul a adoptat Regulamentul nr. 685/95, care stabilea, cu efect de la 1 ianuarie 1996, criteriile și procedurile de instituire a unui sistem de gestionare a efortului de pescuit în zonele ICES V b, VI, VII, VIII, IX și X, precum și CECAF 34.1.1, 34.1.2 și 34.2.0. Acest sistem a fost ulterior stabilit prin Regulamentul nr. 2027/95, care fixa, pentru fiecare stat membru, nivelul maxim al efortului de pescuit pe zonă de pescuit. În ceea ce privește Irish Box, articolul 3 alineatul (5) din Regulamentul nr. 685/95 prevedea că statele membre în cauză evaluează efortul de pescuit în această zonă pe baza nivelurilor de activitate existente pentru navele lor, cu excepția celor aflate sub pavilion spaniol, al căror număr era limitat la 40 în această zonă.

40 În consecință, la adoptarea Regulamentului nr. 1954/2003, Regatul Spaniei se afla, astfel cum pretinde, într-o situație diferită de aceea a celorlalte state membre, caracterizată în special prin faptul că, în cursul perioadei 1998-2002, nu au crescut posibilitățile de pescuit, astfel cum au fost limitate de actul de aderare, și printr-o limitare la 40 a numărului de nave spaniole care puteau să fie prezente în mod simultan în Irish Box.

41 Cu toate acestea, supunerea Regatului Spaniei aceluiași sistem de gestionare a efortului de pescuit ca acela aplicabil celorlalte state membre, stabilit prin Regulamentul nr. 1954/2003, pare justificată în mod obiectiv. Pe de o parte, acest sistem prevede o metodă de evaluare a efortului de pescuit care se întemeiază pe date obiective, și anume efortul de pescuit exercitat în mod efectiv de către fiecare stat membru în zonele și activitățile de pescuit respective în cursul unei perioade recente de cinci ani. Pe de altă parte, acest sistem are ca obiectiv să contribuie la perenitatea resurselor piscicole pentru a se asigura, conform considerentului (4) al regulamentului menționat, că nu se înregistrează creșteri ale nivelurilor globale existente ale efortului de pescuit.

42 În această privință, este necesar să se observe că obiectivul conservării resurselor de pescuit și principiul stabilității relative a activităților de pescuit guvernează întreaga reglementare comunitară din acest domeniu, inclusiv, de la actul de aderare până la adoptarea Regulamentului nr. 1954/2003, reglementarea care urmărește să integreze Regatul Spaniei în regimul general al politicii comune în domeniul pescuitului. Astfel, al treilea considerent al Regulamentului nr. 1275/94 enunță că „noile dispoziții ar trebui să permită integrarea deplină a Spaniei [...] în regimul general al politicii comune în domeniul pescuitului și ar trebui să fie în conformitate cu acquis-ul comunitar, în special în ceea ce privește principiul stabilității relative, precum și exceptările de la principiul libertății de acces la ape, prevăzute de Regulamentul (CEE) nr. 3760/92". În plus, Regulamentul nr. 1275/94 prevede, la al patrulea și al cincilea considerent, că „liberul acces la ape ar trebui să fie însoțit de supravegherea capacităților de pescuit desfășurate pentru a asigura adecvarea mijloacelor respective la resursele disponibile" și că „aceste adaptări nu trebuie să determine o creștere a nivelurilor globale ale eforturilor de pescuit existente pe diviziune ICES și CECAF și nici să afecteze resursele supuse restricțiilor cantitative de capturi". De asemenea, Regulamentul nr. 685/95 prevede, în al treilea și în al patrulea considerent, că „este necesar să se respecte echilibrul existent și acquis-ul comunitar, în special principiul de stabilitate relativă" și „să se garanteze că eforturile de pescuit globale desfășurate în prezent în zonele și resursele acoperite de actul de aderare [...] nu se vor amplifica".

43 Pe de altă parte, în ceea ce privește zona sensibilă din punct de vedere biologic care face obiectul unui regim specific de gestionare a efortului de pescuit prevăzut la articolul 6 din Regulamentul nr. 1954/2003, rezultă mai întâi din dosar că suprapunerea acestei zone cu Irish Box este limitată, din moment ce aceasta acoperă mai puțin de jumătate din cea din urmă. Prin urmare, nu se poate pretinde că stabilirea zonei sensibile din punct de vedere biologic menționate și procedura de calculare a nivelului maxim anual de efort de pescuit pentru aceeași zonă denotă o tentativă de a continua aplicarea de măsuri similare celor care erau aplicabile pentru Irish Box. În continuare, din considerentul (7) și de la articolul 6 din Regulamentul nr. 1954/2003 rezultă că restricția specifică a efortului de pescuit prevăzută la acest articol urmărește de asemenea obiectivul conservării resurselor de pescuit într-o zonă în care există o mare concentrare de puiet de merluciu și că metoda reținută de evaluare a nivelului efortului de pescuit se întemeiază de asemenea pe un criteriu obiectiv, și anume efortul de pescuit exercitat de navele cu o lungime totală de minimum 10 metri, ca medie anuală a perioadei 1998-2002, pentru pescuitul de adâncime.

44 Rezultă că, deși la adoptarea Regulamentului nr. 1954/2003 Regatul Spaniei se afla într-o situație diferită de cea a celorlalte state membre, nu se poate considera că articolele 3, 4 și 6 din acest regulament reprezintă o încălcare a principiului nediscriminării săvârșită în privința sa.

45 În aceste condiții, prezentul motiv trebuie respins ca fiind nefondat.

Cu privire la motivul întemeiat pe un abuz de putere

Argumentele părților

46 Regatul Spaniei pretinde că obiectivul real al stabilirii zonei sensibile din punct de vedere biologic prevăzute la articolul 6 din Regulamentul nr. 1954/2003 nu este conservarea puietului de merluciu, ci menținerea unei discriminări față de flota spaniolă în această zonă. Întemeindu-se pe un studiu prezentat de delegația spaniolă în luna mai a anului 2003, Regatul Spaniei arată că existau alte zone care aveau caracteristici biologice similare și că adoptarea acestui tip de măsuri care urmăresc conservarea puietului de merluciu este reglementată de Regulamentul (CE) nr. 850/98 al Consiliului din 30 martie 1998 pentru conservarea resurselor de pescuit prin măsuri tehnice de protecție a puietului de organisme marine (JO L 125, p. 1, Ediție specială, 04/vol. 4, p. 60). În consecință, prin adoptarea articolului 6 din Regulamentul nr. 1954/2003, Consiliul ar fi comis un abuz de putere.

47 Consiliul arată în esență că acest motiv este inoperant atât timp cât Regulamentul nr. 1415/2004, care face obiectul prezentei acțiuni, nu cuprinde decât măsuri de executare a Regulamentului nr. 1954/2003 și a fost adoptat în conformitate cu procedura prevăzută de acesta din urmă, astfel încât nu a fost încălcată nicio procedură.

48 Comisia precizează că faptul că pot exista alte zone sensibile din punct de vedere biologic sau împrejurarea că pot fi avute în vedere și alte măsuri nu demonstrează existența unui abuz de putere.

Aprecierea Curții

49 Potrivit unei jurisprudențe constante, un act reprezintă un abuz de putere numai dacă rezultă din indicii obiective, pertinente și concordante că a fost adoptat în scopul exclusiv sau cel puțin determinant de a atinge alte obiective decât cele declarate sau de a eluda o procedură special prevăzută de Tratatul CE pentru a răspunde circumstanțelor cauzei (a se vedea Hotărârea din 13 noiembrie 1990, Fedesa și alții, C-331/88, Rec., p. I-4023, punctul 24, și Hotărârea din 22 noiembrie 2001, Țările de Jos/Consiliul, C-110/97, Rec., p. I-8763, punctul 137).

50 Or, în speță, Regatul Spaniei nu demonstrează că sistemul specific de gestionare a efortului de pescuit prevăzut la articolul 6 din Regulamentul nr. 1954/2003 pentru zona sensibilă din punct de vedere biologic în cauză a fost adoptat în scopul exclusiv sau determinant de a atinge alte obiective decât conservarea puietului de merluciu. În plus, astfel cum arată Comisia și după cum relevă avocatul general la punctul 102 din concluzii, împrejurarea că măsuri tehnice de protejare a puietului de organisme marine pot să fie prevăzute și de un alt regulament și faptul că pot exista alte zone sensibile din punct de vedere biologic nu demonstrează că, prin adoptarea articolului 6 din Regulamentul nr. 1954/2003, Consiliul a săvârșit un abuz de putere.

51 În consecință, rezultă că și acest motiv trebuie respins ca nefondat.

52 Din tot ceea ce precedă, rezultă că trebuie respinsă excepția de nelegalitate a Regulamentului nr. 1954/2003 invocată de Regatul Spaniei în susținerea acțiunii sale și că, față de neinvocarea niciunui alt motiv privind legalitatea Regulamentului nr. 1412/2004, acțiunea trebuie să fie respinsă.

Cu privire la cheltuielile de judecată

53 În temeiul articolului 69 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Consiliul a solicitat obligarea Regatului Spaniei la plata cheltuielilor de judecată, iar Regatul Spaniei a căzut în pretenții, se impune obligarea acestuia la plata cheltuielilor de judecată. În temeiul alineatului (4) primul paragraf al aceluiași articol, Comisia suportă propriile cheltuieli de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară și hotărăște:

1) Respinge acțiunea.

2) Obligă Regatul Spaniei la plata cheltuielilor de judecată.

3) Comisia Comunităților Europene suportă propriile cheltuieli de judecată.

Semnături